

O altfel de speologie

Sebastian SBÎRCEA • „Speowest” Arad, „Le Nottole” Bergamo; Valentin RADU • „Speowest” Arad

Primii pași aici și acolo

În urmă cu 4 ani, licean fiind, împreună cu niște prieteni mi-am descoperit pasiunea pentru speologie în peșterile din Valea Sighiștelului, însă nici nu-mi puteam imagina că îmi va fi dat să ajung să activez ca membru într-un grup speologic și mai ales în unul de pe meleaguri străine. Totuși, adevărata activitate de speolog am început-o alături de Asociația Speologică Speowest Arad și am reușit să învăț atât tehnicile T.S.A., cât și multe alte lucruri despre peșteri, datorită unor membri din club, care mi-au fost de mare ajutor.

«Marele lui avantaj, când a aflat de noi de pe Internet și s-a înscris în club, a fost că locuia în aceeași localitate cu mine, astfel setea lui pentru noua provocare și elanul tineresc, îl mânau la mine acasă în fiecare zi după școală, intra furibund în curtea casei mele, dădea un „Săru-mâna” scurt la bunică-mea, repezit și nerăbdător își arunca ochii prin încăperi și întreba de starea mea și... iar mă anunța bună-mea că „mă caută vâjâială ăla al meu de la speologie”, încât i-a rămas și astăzi numele de Vâjâială. Dacă găsea o portiță de timp disponibil, mă ademenea cu tot felul de bazaconii să mergem la pădure să se dea pe coardă într-un copac. Astfel pasiunea sa corelată cu o serie de factori favorabili l-a determinat să facă progrese mari în domeniul tehnicii speo», își amintește Vali de la Speowest.

În primele luni ca speolog am vizitat în principal peșteri din Munții Apuseni, de toate felurile ca importanță și dificultate, astfel în acel an am reușit să acumulez mai multă experiență, ceea ce mi-a permis să pot participa cu încredere sporită la Școala Națională de Speologie de la Căput. Încurajat de unii colegi de club, am îndrăznit să încerc direct la nivelul T.S.A. II, am trecut cu bine de examenul de început pentru demonstrarea competențelor de nivel T.S.A. I și

cu mici dificultăți și unele neînțelegeri, după un parcurs bun al cursurilor de peste săptămână, am reușit să trec la final și examenul pentru nivel T.S.A. II.

„Caz tipic de tânăr începător cu potențial, aspirant la statutul de mare speolog, care se aruncă cu capul înainte indiferent de consecințe și pentru care lucru el trebuie strunit și educat. După primul său aven cu o verticală de vreo 20 m (Avenul Izoilul Mijlociu – Moneasa, AR), ne-a certat cu mâhnire și dezamăgire că pentru asemenea cavități și-a pierdut atâta timp la faleză, însă i-a pierit glasul complet, împreună cu tot curajul său vitejesc în Avenul Răchițcaua (-230 m), când încă de la - 70 m se cerea afară la lumina soarelui, mai ales că avea probleme și de comunicare, botezând majoritatea pieselor de echipament după propria minte sprintenă: împingător = blocator de mână, urcător = blocator de piept, descoborător = coborător, cârlige le mai zicea uneori la carabiniere de la lonje și deja celebrul desfrecător la banala protecție de coardă”, mai povestește același Vali.

Anii au trecut și întortocheatele cărări ale vicții m-au purtat mai departe, pe niște cărări de munte și mai întortocheate, ajungând în Italia, o țară a cărei limbă nu o cunoșteam, într-un oraș despre care nu știam nimic. Deoarece eram deja membru în A.S. Speowest Arad de peste 6 luni, primul meu gând a fost să găsesc și aici un club de speologie pentru a mă alătura și a-mi putea urma pasiunea. Căutările mele nu au fost în zadar, deoarece curând am devenit membru într-un club din Bergamo: Gruppo Speologico Bergamasco «Le Nottole», găzduit într-un vechi castel (Marigolda - sec. XIII).

Vă puteți imagina și spun asta cu regret, lăsând la o parte vechile și recente conflicte ivite între etnii, că diferența dintre Italia și România ca și țări se resimte și de la un club de speolo-

gie la altul și aici mă refer începând de la echipament, buget, până la modul și condițiile în care își desfășoară activitatea fiecare. În ciuda peisajului idilic de aici, precum mă și așteptam, membrii clubului m-au acceptat cu dificultate printre ei, deoarece încă aveam probleme în a mă face înțeles în limba italiană și nici naționalitatea mea nu cred că îi încuraja în această direcție, dar în cele din urmă am reușit să colaborăm fără probleme.

Depășind aceste dificultăți am avut ocazia de a-mi continua pregătirea în speologie și în Italia, urmând cursuri de instructor (echivalentul inițiatorului din România), pe care le-am trecut cu brio, deși diploma de T.S.A. 2 din România nu mi-a fost recunoscută și astfel pentru accederea la cursuri am fost nevoit să susțin un examen practic și teoretic, referitor la tehnici de echipare și de prim ajutor. De asemenea am avut posibilitatea de a participa și la cursuri de scufundare, obiectivul meu pentru viitor fiind și abordarea unor sifoane din peșteri active.

Daniele BONETTI

Revenind la clubul din Italia, povestea acestuia este lungă și merge mult în trecut, chiar de curând am participat la aniversarea a 40 de ani de activitate ai clubului, acesta fiind înființat în anul 1969 și având printre altele ca obiect de activitate și speologia artificială (mine și cetăți), fiind unul dintre primele cluburi care încep să studieze cavitățile artificiale din Italia. De-a lungul anilor clubul a avut numeroși membri, dar în momentul actual are în jur de 50 de membri cotizanți, iar dintre aceștia cam 15 sunt prezenți în peșteri în fiecare weekend, printre care și eu. Deși clubul a luat naștere în principal datorită speologiei artificiale, cu timpul doar membrii fondatori mai în vârstă și încă câteva persoane, în total vreo 10, mai sunt interesate numai de acest aspect. De asemenea mai pot spune că 10 dintre membri activi ai clubului sunt cadre ale Federației Italiene de Speologie și majoritatea fac parte din departamentul salvaspeo din regiunea Lombardia, care cuprinde mai multe orașe (Bergamo, Brescia, Como, Lecco, Milano, Varese etc.).

Datorită colegilor mei care sunt implicați în salvaspeo (coordonator de exerciții salvaspeo, președinte al școlii de salvaspeo, președinte de salvaspeo canyoning etc.) și care îmi cunoșteau pregătirea, mi-au permis participarea la un exercițiu de la -450 m din Peștera Marelli, deși persoanelor care nu fac parte din salvaspeo le este interzisă implicarea la vreun exercițiu. Cu timpul am dat anumite examene pentru a urma cursuri salvaspeo (cu durata de 1 an) pentru a deveni tehnician, dar nefinalizate până în prezent.

Relatând despre activitatea speologică, am aflat că majoritatea peșterilor din regiunea Bergamo au fost descoperite de către membrii clubului. Tot aceștia însoțesc turiștii și alte persoane interesate din Italia în subsolul zidurilor vechi ale cetății din Bergamo, construită cu scop militar și aflată azi în bună stare, ceea ce a permis păstrarea acestor galerii artificiale subterane, în care în trecut erau unele puțuri cu apă, cât și a sălilor în care erau amplasate tunurile, unde în timp s-au format stalactite prin dizolvarea liantului de îmbinare a cărămizilor sau blocurilor de piatră ale zidurilor de către apele infiltrare în pământ în urma ploilor. În una din catacombe, numită de către italieni „Canoniera San Michelle”, am fost uluit la vederea sutelor de stalactite de tip „macaroni” cu o lungi-

Andreea CORNA

me mai mare de 1 m, toate concentrate într-o zonă de circa 40 m².

În prima mea sâmbătă ca nou membru al clubului am fost la faleză cu Giorgio Pannuzzo, figură dominantă printre membrii clubului, ulterior devenit și președintele acestuia, care mi-a și împrumutat o parte din echipamentul său. Am constatat că, datorită faptului că își pot procura un alt echipament personal nou fără prea mare efort financiar, italienii respectivi își neglijează echipamentul, îl lasă murdar, plin de argilă. Am mai observat că peșterile în mare parte sunt echipate cu corzi fixe, dar majoritatea freacă pe rocă și se folosesc mai mult cele de peste 10 mm, probabil cele mai multe echipări fiind efectuate în trecut în timpul explorărilor.

Pe frontul de luptă

Activitatea speologică am început-o pe Muntele Arera (2512 m), care aparține de lanțul de munți din regiunea Bergamo, numiți Prealpii Orobie și situată la circa 60 km de Bergamo, fiind formați în mare parte din rocă calcaroasă, care a favorizat formarea peșterilor. Datorită industriei extractive, acest munte conține mai mult de 100 de mine, care sunt intersectate între ele și cu alte mine dezvoltate în munții apropiați. Majoritatea minelor au fost abandonate în urmă cu 30 ani, din ele se extrăgea zinc, plumb, argint și cărbune, iar în vecinătatea Muntelui Arera există importante mine pentru extragerea de fluorit sau fluorină (un mineral compus din fluorid de calciu cristalizat de culoare preponderent verde sau violet folosit și ca piatră prețioasă pentru

bijuterii). Numeroase mine dintre acestea sunt deja închise și doar speologii au posibilitatea de a le vizita, însă se urmărește închiderea tuturor din motive de siguranță.

Acest lucru îmi amintește de o tură efectuată în România în 2007 la Peștera Fagului, la care accesul se face printr-o mină părăsită și prăbușită. Atunci am săpat în galeria minieră pentru a intra, iar după ce câțiva colegi speologi erau deja înăuntru și urmam să trec eu prin breșă, tunelul s-a surpat în fața mea, șocul provocat de sperietură determinându-mă să nu mai intru nici după refacerea găurii. Urmând exemplul italienilor și în România ar trebui închise fostele mine sau stabilizarea lor, iar de cele care debușează în peșteri să se ocupe chiar speologii, pentru evitarea unor accidente (exemple: Peștera Farcu, Peștera Jofi și altele).

Chiar într-una dintre minele din această zonă a Italiei eu personal am descoperit galeria inferioară a Peșterii „5 Cascade”, căreia i s-a dat numele de „Juda”, deoarece un speolog și-a „trădat” clubul din care făcea parte, ducându-ne pe noi în tura respectivă de explorare.

Muntele Arera constituie locul principal de activitate al grupului începând cu anul 1995, iar până astăzi s-a descoperit un complex subteran de peste 13.500 m. Printre numeroasele galerii de mine, cea mai mare are circa 200 km și din care se poate ajunge în mai multe peșteri cum ar fi: Abisso della Dolce Vita (-485 m), La Lacca della Seggiovia (-330 m), L'abisso Frank Zappa (-230 m), La Lacca della Miniera (-200 m), L'abisso Demetrio Stratos (-160 m), cât și în multe alte

cavități cu mai puțin de -100 m denivelare. Cele mai interesante peșteri, care prezintă un potențial mare de formare a unor sisteme subterane, sunt Crevazza Fruttari (-262 m), Laca Di Mùradei (-280 m), Abisso Dei Due Increduli (-634 m), iar în acestea am făcut explorare și decolmatăre aproape în fiecare weekend.

În 2009 toate turele în peșteri le-am dedicat pentru decolmatăre în L'abisso Frank Zappa, Laca Di Mùradei și Abisso Dei Due Increduli. Acest fapt a făcut ca majoritatea turelor să devină plictisitoare și obositoare, deoarece se mergea în fiecare weekend în aceleași peșteri și în aceleași galerii, pentru decolmatăre, explorare și cartare. Decolmatărea efectuată era anevoioasă, solicitând mult efort, deoarece după fiecare puț se găsește un meandru cu strâmtoare, la care se mai adaugă și temperatura în general scăzută (5-8°C).

Având în vedere acuratețea datelor topografice preluate, Giorgio Pannuzzo a dedus că una dintre galeriile Peșterii Laca Di Mùradei de la -270 m s-ar părea că se intersectează cu o ramură a Peșterii Abisso Dei Due Increduli, așa că decolmatările se efectuau de fiecare dată în aceleași zone. În sâmbăta de 23 mai 2009 în Laca Dei Mùradei a intrat o echipă hotărâtă să verifice ipoteza lui Giorgio, în echipă s-au aflat: Tiziano Ambrosioni, Devis Magri, Giorgio Pannuzzo și Giovanni Merisio. În urma lucrărilor de lărgire care au durat circa 1-2 ore, aceștia s-au găsit în fața strâmtoării de la -270 m, exact în locul unde eu împreună cu alți colegi am lucrat cu 2 săptămâni în urmă. După câteva ore de decolmatăre și lărgire, s-a reușit să se coboare într-o mică sală, care aparține galeriei Zombie din Abisso Dei Due Increduli, explorată de Giorgio Pannuzzo și Renzo Gaiti și abandonată, deoarece au considerat că nu rentează să înceapă cățărările de la cota -500 de m. Ghinionul meu a fost că în acel weekend eram plecat din Italia și nu am reușit să iau parte la marea descoperire, dar acest fapt nu înseamnă că sutele de ore de lucru a tuturor speologilor, inclusiv ale mele, au fost în zadar.

Noul sistem descoperit, Increduli-Muradei, are o dezvoltare de 3300 de m cartăți și o denivelare de -634 de m. Punctul în care se intersectează cele două peșteri este la -433 de m (cota relativă Increduli) și -277 de m (cota relativă Mùradei). Noul traseu de acces

până pe fundul peșterii Increduli nu are un grad de dificultate redus față de cel inițial, dar se economisesc 150 m la diferența de nivel, ceea ce ar trebui să fie util în cazul ridicării nivelului apei la viituri. Datorită acestei joncțiuni, noul sistem obținut este cel mai adânc din regiunea Bergamo și primul care cuprinde de mai multe peșteri din Muntele Arera.

Intrarea în Peștera Abisso Dei Due Increduli se află la cota 1547 m și începe cu o galerie de 10 m de mină abandonată, se continuă cu un meandru până la -120 m, care se parcurge cu mare dificultate, fiind foarte îngust. După această zonă peștera devine activă, cu multă apă, însă parcurgerea se simplifică, coborârea necesitând coardă și echipamentul T.S.A. și eventual costum de neopren sau combinezon impermeabil până la sifonul terminal, care se găsește la -634 m. Durata totală de parcurgere este de aproximativ 8-9 ore, asta în caz că totul decurge normal, eu personal am fost martor acum un an, când o colegă epuizată, după ce am stat în peșteră 25 de ore la o tură de decolmatăre, la cota -430 de m, la întoarcere pe meandru a avut un atac de panică, tremura de frig, 10 m de coardă îi urca în 10 minute, era speriată că ne-am rătăcit, nu mai putea să-și ducă banana, a trebuit să o las sub folia de supraviețuire pentru aproape 20 de minute ca să merg să verific direcția bună a galeriei și abia apoi am reușit să o calmez parțial cât să o conving să înainteze până la ieșire.

Pentru a se evita apa din Abisso Dei Due Increduli se poate intra prin Peștera Laca Dei Mùradei, fiind și la o altitudine mai mică, de doar 1375 m. Această peșteră începe cu un puț de 15 m și larg de vreo 3 m, care noaptea îți lasă posibilitatea unei priveliști înstelate, apoi peștera continuă cu al doilea puț de circa 40 m. Aceste două puțuri au fost abandonate timp de 30 de ani de către speologi, ani la rând explorările s-au efectuat doar în ramurile laterale ale peșterii, ceea ce nu a permis înaintarea în adâncul ei. În anul 1997 s-au reluat lucrările și după câteva luni de muncă s-a reușit să se ajungă la cota -197 m. În 2009 după circa 3 ore de parcurs prin strâmtoări și puțuri pline de argilă am reușim să avansăm până la -277 m, unde se găsește și bifurcația spre cealaltă peșteră, iar apoi mai trebuie să parcurgi încă 4 ore pentru a ajunge la sifonul terminal din Abisso Dei Due Increduli.

Alte provocări

Un mare potențial speologic prezintă și Peștera Crevazza Fruttari (1428 m altitudine), care se găsește mai sus de Laca Dei Mùradei la circa 3 minute de mers, ea intersectându-se în mină cu Abisso Dei Due Increduli, dar nu sunt conectate în mod natural. Chiar această peșteră este prima în care am intrat în Italia la -262 m pentru a face un film și a decolmata o strâmtoare. Peștera a fost descoperită de către speologi în anul 1998, deși anterior o găsiseră minerii. Ea are două puțuri enorme, unul de -105 m, care se găsește la intrare, iar al doilea care este cel mai mare din provincia Bergamo, a fost descoperit mai târziu în 2008 după numeroase ture de decolmatăre pe un meandru îngust, are -153 m și dacă adăugăm și hornurile găsite deasupra lui, el depășește 200 m, ceea ce i-a adus și numele de „Podzilla”.

Din experiența mea consider că dacă decolmatările vor continua în fiecare weekend și speologii își păstrează elanul inițial s-ar putea ca Crevazza Fruttari (-262 m), Laca Di Mùradei (-280 m) și Abisso Dei Due Increduli (-634 m) să devină un singur sistem subteran, deoarece mai sunt 12 m denivelare și 65 m în plan ca Peștera Crevazza Fruttari să se intersecteze cu Laca Dei Mùradei. Un lucru esențial ar fi ca speologii cu experiență și atestat de scafandru de peșteră, să facă scufundări în sifonul terminal din Abisso Dei Due Increduli pentru găsirea altor galerii subterane, dar datorită parcurgerii grele a peșterii nu s-a încumetat nimeni la o astfel de tură, ce necesită un număr mare de

Andrea CORNA

